

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO - KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ STOŁECZNY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO**

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHALSKIEJ**

NR 23

PAŹDZIERNIK 2022

BIWAK

BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ

NR 23 PAŹDZIERNIK 2022

SPIS TREŚCI

WIECZNA PAMIĘĆ POLEGLYM ZA WOLNĄ POLSKĘ

56. RAJD „PO KAMIENISTEJ DRODZE” do Pęcic

Daniel Wolborski

ŻOŁNIERZE „OBROŻY” POD PĘCICAMI 2. 08 1944

Włodzimierz Majdewicz

**SZKOLNY KLUB TURYSTYCZNO– KRJOZNAWCZY
SKKT DREPTAKI**

Radosław Potrac

XIX RAJD PĘCICKI 29 WRZEŚNIA 2022

Maja Graczyk Beata Wiszniewska

SZUFLADA KOLEKCJONERA

Stare przewodniki

Redakcja Krzysztof Zarański
Opracowanie graficzne Włodzimierz Majdewicz

WIECZNA PAMIĘĆ POLEGLYM ZA WOLNĄ POLSKĘ

56. RAJD „PO KAMIENISTEJ DRODZE” do Pęcic

Wszyscy ci, którym pamięć o Powstaniu Warszawskim nie jest obojętna, spotkali się 24 lipca bieżącego roku przy pęcickim pomniku-mauzoleum na 56. Rajdzie „Po kamienistej drodze”. Słowem kluczem tegorocznych obchodów było „poświęcenie” – własnych przekonań, słabości w imię wyższych wartości, Ojczyzny. Owo „poświęcenie” wypowiedane wielokrotnie podczas przemówień, odczytanych listów czy kazania w czasie mszy św. dotyczyło przede wszystkim powstańców z IV Obwodu Ochota AK, jak i tych z VII Obwodu „Obroza” (Pruszków, Piastów, Ursus), którzy chcieli przedostać się do Lasów Chojnowskich w celu przegrupowania się i dozbrojenia. Nad ranem 2 sierpnia 1944 r. starli się z siłami niemieckimi na terenie Pęcic. 91 powstańców straciło życie. Część zginęła w walce, innych rozstrzelano po zakończeniu bitwy i pochowano w zbiorowym grobie. Symbolem pamięci o nich jest organizowany od 1967 r. Rajd „Po kamienistej drodze”.

Pamięć o Orłętach Pęcickich

Organizacja Rajdu nie byłaby możliwa bez współpracy Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego, Klubu PTTK „Varsovia” im. Stefana Jaronia-Kowalskiego, władz Gminy Michałowice, a także środowiska kombatanatów z Ochoty. Tak jak w roku ubiegłym, ale bez obostrzeń covidowych, cała uroczystość odbyła się przy pomniku-mauzoleum. Przybyło na nią około 200-250 osób. Całość imprezy objęta była patronatem medialnym TVP3 Warszawa (z przykrością należy odnotować brak ekipy telewizyjnej z tej stacji). Wśród przybyłych gości znaleźli się przedstawiciele rodzin poległych i pomordowanych w bitwie pod Pęcicami (siostra Mariana Czujkowskiego ps. „Grom”, krewni Zbigniewa Chrzanowskiego ps. „Wilk”, Henryka Tadeusza Mikołajskiego ps. „Tadeusz”, Jana Konowrockiego ps. „Balbina”, Antoniego Ważyńskiego ps. „Stefan”, Leona Rose, Wiesława Skudlarskiego ps. „Benito”, a także Janusza Edwarda Wojewódzkiego ps. „Mruczek”), Powstańcy Warszawscy (Stefan Pastewka ps. „Jurek” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK, Bogdan Bartnikowski ps. „Mały” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK, prozaik i reportażysta, Zbigniew Daab ps. „Kapiszon” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK, Wojciech Cygański ps. „Wojtek” ze Zgrupowania „Bartkiewicz” – mieszkaniec Nowej Wsi, Jan Witkowski ps. „Jaś” – żołnierz I Obwodu AK „Radwan”, Kazimierz Olesiński ps. „Sęp” – żołnierz I Obwodu AK „Radwan”, Tadeusz Tokarski ps. „Cichy” – walczył na Czerniakowie), delegacje kombatanckie, przedstawiciele Wojska Polskiego i służb mundurowych, stowarzyszenia (Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944, Stowarzyszenie Lotników Polskich, Warszawski Klub Seniorów Lotnictwa), fundacje (Fundacja „Polskie Państwo Podziemne”, Fundacja „Dwór Polski”), reprezentanci samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gmin ościennych, delegacje sołectw, mieszkańcy Pęcic.

W tym roku nad wyraz licznie stawiało się środowisko PTTK. Albowiem oprócz współorganizatorów, czyli przedstawiciele Oddziału Stołecznego PTTK (Włodzimierz Majdewicz, Radosław Potrac) i Klubu „Varsovia”, który miał dwa „stoiska” – główne (Jan Piwnik, Jerzy Pamrów, Irena Cesarz, Ewa Woroszyło, Szymon Pamrów, Mirosław Pamrów, Tomasz Pamrów, Aleksander Pamrów) oraz „młodzieżowej sekcji” (Maksymilian i Wojciech Warmuzowie, Oskar Leszczyński, Adam Dziedzic, Konrad Kruczyk), obecny był Oddział PTTK Warka, jak również Mokotowski Klub Turystyczno-Krajoznawczy im. Krystyny Kraheleskiej.

Uczestnicy uroczystości na początku wysłuchali koncertu prowadzonego przez pana Jakuba Jastrzębskiego.

Zebrani mogli wysłuchać utworów fortepianowych w wykonaniu Marcina Łukaszewskiego i Stanisława Łopuszyńskiego. Wśród nich znalazły się dzieła m.in. Fryderyka Chopina, Ignacego Jana Paderewskiego, Stanisława Moniuszki i Michała Kleofasa Ogińskiego (Polonez o symbolicznym tytule „Pożegnanie Ojczyzny”). Zwieńczeniem tej części było wspólne śpiewanie pieśni powstańczych przez obecnych uczestników – „Serce w plecaku”, „Hej chłopcy, bagnet na broń”, „Pałacyk Michła”.

Następnie odbyła się msza polowa, którą celebrował ks. Józef Godlewski ze Zgromadzenia Misjonarzy Krwi Chrystusa. W swoim kazaniu wskazał, że ofiara „orląt pęcickich”, początkowo wydająca się klęską, przyniosła owoce w postaci wolności i niepodległości. Ksiądz Józef postawił ponadto ważne dla każdego z nas pytanie: *Czy jestem świadomy, że muszę walczyć z własnym egoizmem, wygodnictwem, indywidualizmem, złymi przyzwyczajeniami, nałogami i tym, co niszczy moje człowieczeństwo?*

W atmosferze zadumy nad postawionym przez celebransą pytaniem, obecni na 56. Rajdzie „Po kamienistej drodze” weszli w ostatnią część obchodów rajdowych, a był nią uroczysty Apel Poległych. Prowadzony, jak co roku, przez płk. rezerwy Lecha Pietrzaka. Najpierw nastąpiło wejście Kompanii Reprezentacyjnej Wojska Polskiego Dowództwa Garnizonu Warszawa (dowódcą był por. Robert Rusak) wraz z trębaczem i werblistą (żałować należy, że strona wojskowa anulowała w ostatniej chwili obecność całej orkiestry) oraz pocztami sztandarowymi, na czele z żołnierzami 1. Warszawskiej Brygady Pancerniej niosącymi sztandar IV Obwodu AK Ochota. Po czym odśpiewano „Mazurka Dąbrowskiego”.

Dalej miały miejsce przemówienia wojewody mazowieckiego Konstantego Radziwiła, starosty powiatu pruszkowskiego Krzysztofa Rymuzy. Głos zabrał także wiceprezes Oddziału Stołecznego PTTK, Włodzimierz Majdewicz. Przypomniął historię oraz symbolikę, znajdującego się na szczycie pomnika-mauzoleum, orła pęcickiego. Posąg orła został odlany z brązu przez zakład Braci Łopieńskich z Warszawy (polski orzeł wojskowy według wzoru z 1919 r., używany przez wojska powstańcze Armii Krajowej).

Odczytano również listy od Wójta Gminy Michałowice Małgorzaty Pacheckiej, Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Zarówno w przemówieniach, jak i odczytanych listach zwracano

uwagę na młody wiek poległych i zamordowanych powstańców, ich poświęcenie dla Ojczyzny jak i to, że trzeba pamiętać o Powstaniu Warszawskim, „orłętach pęcickich” przekazywać młodym ludziom, by kształtować przyszłość Polski. Pan Prezydent, pani Wójt w swoich listach wskazali na jeszcze jeden aspekt ofiary powstańczej odnoszący się do czasów dzisiejszych, a mianowicie do agresji rosyjskiej na Ukrainę.

Tradycją rajdową stało się wręczanie medali „Orzeł Pęcicki”. Są one przyznawane za kultywowanie w społeczeństwie, a szczególnie wśród młodzieży, pamięci o bitwie pęcickiej i Powstaniu Warszawskim. Ceremonii wręczenia medali dokonali członkowie kapituły: Włodzimierz Majdewicz, Jerzy Pamrów – wieloletni prezes Klubu PTTK „Varsovia” i Roman Żuchowski – kierownik Referatu Kultury i Spraw Społecznych Gminy Michałowice. Nagrodzeni to: Halina Jędrzejewska ps. „Sławka” (sanitariuszka w Batalionie „Miotła” w Zgrupowaniu „Radosława”, aktualnie prezes Związku Powstańców Warszawskich), Agnieszka Cudała (pasjonatka historii Powstania Warszawskiego, autorka wielu książek poświęconych tej tematyce), Lidia Kulczyńska-Pilich (mieszkanca Komorowa, społecznik, dziennikarka zajmująca się lokalnymi wątkami Powstania Warszawskiego), Stowarzyszenie Lotników Polskich (stowarzyszenie dba o pamięć o wielkich Polakach, o pamięć Powstańców Warszawy), ksiądz Mieczysław Rzepecki (proboszcz parafii pęcickiej w latach 1979-1991).

To nie był jednak koniec odznaczeń. Jerzy Pamrów i Roman Żuchowski uhonorowani zostali medalami 40-lecia Związku Żołnierzy Wojska Polskiego za wkład społeczny w przywracanie pamięci chwalebne go czynu orężnego Powstańców Warszawskich. Gratulujemy wszystkim nagrodzonym!

Najważniejszym elementem tej części uroczystości było odczytanie Apelu Poległych przygotowanego przez organizatorów imprezy we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej. Apel został odczytany przez por. Krzysztofa Kostulskiego. Po nim miała miejsce salwa honorowa i składanie wieńców i wiązanek. Przed złożeniem kwiatów nastąpiło zapalenie i złożenie Znicza Pamięci. Dokonali tego Stefan Pastewka, Roman Żuchowski i Jan Piwnik – przedstawiciele organizatorów Rajdu.

Po wysłuchaniu wiązanki pieśni powstańczych uczestnicy rajdu pęcickiego mieli możliwość skosztowania grochówki strażackiej.

Na koniec podziękowania dla organizatorów 56. Rajdu „Po kamienistej drodze”: Gminy Michałowice (Wójt Małgorzata Pachecka oraz Referat Kultury i Spraw Społecznych), Oddziału Stołecznego PTTK i Klubu PTTK „Varsovia” wraz z jego „młodzieżową sekcją”. Serdecznie zapraszamy za rok na kolejny Rajd „Po kamienistej drodze”!

Daniel Wolborski
Członek Klubu PTTK „Varsovia”
Komandor 56. Rajdu „Po kamienistej drodze”

Pęcice 24.07.2022

Fot. Tomasz Pamrów.

Pęcice 24.07.2022

Fot. Tomasz Pamrów.

Pęcice 24.07.2022

Fot. Tomasz Pamrów.

Pećice 24.07.2022

Fot. Tomasz Pamrów.

Włodzimierz Majdewicz

Żołnierze VI-go Rejonu Armii Krajowej „Helenów” VII-go Obwodu „Obroża” pod Pęcicami 2. 08 1944

W dniu 2 sierpnia 1944 roku dziwnym zrządzeniem losu w okolicach Reguł i Pęcic zbiegły się powstańcze drogi wycofujących się z Warszawy oddziałów IV Obwodu Ochota AK Ochota i zmierzających na koncentrację w Lesie Sękocińskim żołnierzy III batalionu VI Rejonu Armii Krajowej „Obroża”.

Tragiczny w swym finale bój powstańców z Ochoty pod Pęcicami był wielokrotnie opisany i m in. wspomniany na łamach biuletynu „Pęcice” wydawanego przy okazji kolejnych Rajdów PTTK „Po kamienistej drodze”. W 78 rocznicę POWSTANIA WARSZAWSKIEGO 1944 warto wspomnieć harcerzy i powstańców z III batalionu VI Rejonu Armii Krajowej „Obroża”

Z opracowań historycznych i przytaczanych w nich dokumentach opartych na raportach wywiadu Armii Krajowej wynika jak radykalnie w ostatnich dniach lipca 1944 r, zmieniła się sytuacja militarna w miejscowościach położonych na zachód od stolicy. Teren działania VI i VII Rejonów „Obroży” został w przeciągu kilku dni zalany frontowymi jednostkami 9 armii wojsk pancernych. W Pruszkowie, Brwinowie, Piastowie i Ursusie zaroilo się od czołgów, samobieżnych dział i opancerzonych pojazdów terenowych. W Piastowie rozlokowała się Wschodnio – Pruska 19 Dywizja Pancerna, lotnisko polowe i silna placówka żandarmerii. W Ursusie stacjonowały pododdziały pancerne dywizji „Herman Goering”.

Niezwykle istotną, rolę w końcowej fazie walki powstańców z Ochoty odegrali harcerze, mieszkańcy wsi Pęcice z drużyny plutonu 1718 ¹. Kilka godzin przed bojem powrócili oni do domów po nieudanej koncentracji I batalionu VI Rejonu AK w Pruszkowie. Dołączyli oni do atakujących dwór powstańców z Ochoty jednak brak amunicji i silny ogień karabinów maszynowych spowodował złamanie się ataku i zmusił ich do odwrotu z jednym rannym². W tej krytycznej sytuacji, poruszający się na własnym doskonale znanym terenie pęciccyc harcerze wiedzieli którędy można bezpiecznie wyprowadzić w grupę warszawską. Poprowadzili ją groblą, a następnie wzdłuż rzeki Utraty. Zasłonięci wysokim brzegiem i zaroślami wszyscy doszli bez strat do lasu Chlebowskiego.

W książce Henryka Krzyczkowskiego pod tytułem „*W cieniu Warszawy*” znalazło się jedno zdanie, które w tym miejscu należy przytoczyć: „*Cała grupa szczęśliwie dotarła do Lasu*”

¹ Pluton 1718 złożony z harcerzy Szarych Szeregów wchodził skład I kompanii I batalionu VI Rejonu AK „Obroża”. Do czerwca 1944 r. plutonem dowodził ppor.hm. Stefan Kowalski „Jaroń”.

² Wyniesiony z pod ostrzału ranny w nogę strz. Jan Zwierzchowski „Giedymín” ocalał ukryty przez kolegów w zabudowaniach folwarcznych.

Chlebowskiego. Ten kilkudziesięciu osobowy oddział warszawskich powstańców zawdzięczał swoje ocalenie harcerzom plutonu 1718.”

Tymczasem główna grupa przeważnie nie uzbrojonych powstańców z ppłk. Mieczysławem Sokołowskim „Grzymałą” maszerująca w odstępach 500-600 m. za strażą przednią dobrze oceniła sytuację i gdy Niemcy otworzyli ogień z parku, nie dochodząc do rzeczki Raszynki powstańcy skręcili w prawo znajdując się niebawem poza strefą skutecznego rażenia, dalej ścierniskiem na przełaj dotarli do grobli nad stawami. Niestety znaczna część młodych bezbronnych żołnierzy uległa panice rozpraszając się w różnych kierunkach. Wkrótce niemieckie tyraliery złożone żołnierzy Wehrmachtu i SS wsparte dwoma czołgami i samolotem rozpoznawczym przystąpiły do wyłapywania ukrytych i rannych powstańców.

W ten sam deszczowy poranek 2 sierpnia 1944 roku o 6.00 rano zgodnie z rozkazem mjr „Dotrzeba”³ wyruszyło z Piastowa 19 łączniczek WSK⁴ by przez Reguły i Pęcice dotrzeć do leśniczówki „Pod Wolicą” w Lesie Sękocińskim, koło Walendowa na miejsce koncentracji oddziałów VI Rejonu, VII Obwodu AK.

Łączniczki maszerowały trójkami i dwójkami w odstępach 15 minutowych niosąc w torbach opaski powstańcze, opatrunki osobiste i papierosy na koncentrację oddziałów. Nie wiedziały o stoczonych kilka godzin wcześniej pod Pęcicami walce, dopiero przy drodze między Regułami i Pęcicami miały zwłoki poległych powstańców. Zatrzymane przez żołnierzy Wehrmachtu zdołały dyskretnie pozbyć się ładunku ujawniającego cel ich wędrówki. Nie zdążyła tego uczynić niosąca zaszyte w pasie orzełki i opaski Hanna Mużeczka „Walka”⁵ przyplącała to śmiercią, dołączono ją do grupy powstańców przeznaczonych do rozstrzelania. Z ponad osiemdziesięciu osób trzymany pod strażą i poddawanych brutalnemu przesłuchaniu w piwnicy dworu w Pęcicach około dwudziestu zostało uwolnionych przez starszego oficera Wehrmachtu.⁶ Zdarzały się również sporadyczne uwolnienia przez niemieckich żołnierzy zatrzymanych w rejonie Pęcic młodych ludzi. Sytuację taką przeżył 18 letni strzelec Ryszard Związek „Dąb” z plutonu 1752 z 7 kompanii „Jowisz”⁷

W dniu 2 sierpnia 1944 roku po godzinie 18.00 Hanna Mużeczka „Walka” wraz z innymi aresztowanymi została rozstrzelana przez esesmanów w pęcickim parku padli z nią młodzi powstańcy z Piastowa.

³ Kpt /mjr /ppłk. Władysław Wrotniak „Dotrzeb”, „Marianki”(1903-1997) od 15 sierpnia 1943 r. dowódca III batalionu w VI Rejonie Armii Krajowej „Obroza”. Współautor książki „TRWALIŚMY PRZY TOBIE WARSZAWO –Historia konspiracji walki VI Rejonu „Helenów” Pruszków-Piastów-Ursus-Sękocin”

⁴ Wojskowa Służba Kobiet na szczeblu Komendy Głównej Armii Krajowej miała swoje odpowiedniki na niższych szczeblach organizacyjnych AK (okręgi, obwody).

⁵ Hanna Krystyna Mużeczka „Walka” (1908-1944) Harcerka 1 Piastowskiej Żeńskiej Drużyny im. Anieli Szycówny mieszkanka Piastowa. Od 1939 r. zaangażowana w działalność konspiracyjną. Działała w Wojskowej Służbie Kobiet AK w Piastowie. Przydzielona do podrejonu „Jowisz”, pełniła tam służbę telefonistki patrolu 8. Od 7 listopada 1943 roku łączniczka dowódcy III Batalionu Obwodu VII „Obroza”.

⁶ Wywiad z Danutą Baczyńską, pseudonim „Żywia”, jedną z ocalałych przed rozstrzelaniem 2.8.1944 r. w Pęcicach łączniczek VI kompanii AK „Jowisz” z Piastowa. Ze zbiorów Archiwum Historii Mówionej Muzeum Powstania Warszawskiego / www.1944.pl

⁷ „Druh Ryszard Związek” biogram sporządzony na podstawie relacji i dokumentów przez Andrzeja Olaszka w sierpniu 2008 r. Archiwum Harcerskiego Kręgu Seniorów i Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Piastowie.

Byli to harcerze z drużyny Szarych Szeregów przeszkoleni we Szkole Młodszych Dowódców Łączności, podkomendni pchor. Romualda Domańskiego „Mewy”, od 9 września 1943 roku przydzieleni do plutonu 1752 w 7-ej kompanii „Jowisz”⁸ w Piastowie. Bogdan Bednarczyk strz. „Bogdaniec” lat 17. Przed wojną harcerz 132 MDH im. Lisa Kuli w Piastowie. Franciszek Napiecek strz. „Franko” lat 17, harcerz 207 MDH z Ursusa⁹ Tadeusz Pietraszkiewicz „Soplica” lat 16. Ryszard Sikorski strz. „Rysiek” lat 18 harcerz 132 MDH w Piastowie. Wiesław Andrzej Radke strz. „Wiesiek” lat 16. Janusz Rudnicki- Oleszczyc strz. „Orzeł” lat 20. Zbigniew Urbanek strz. „Tadek” lat 16. Nazwiska tych harcerzy wyryte w piaskowcu znajdują się na pomniku w Pęcicach, bywają odczytywane w uroczystym apelu poległych, lecz często w różnego rodzaju opracowaniach historycznych są oni mylnie przypisywani do innych poddziałów Armii Krajowej.¹⁰ O tym, że byli żołnierzami „Obroży” przeważnie się nie wspomina. Chociaż na tylnej stronie pomnika - mauzoleum w Pęcicach obok wypisanych tam numerów powstańczych plutonów z Ochoty wymieniony jest pluton łączności z Piastowa.

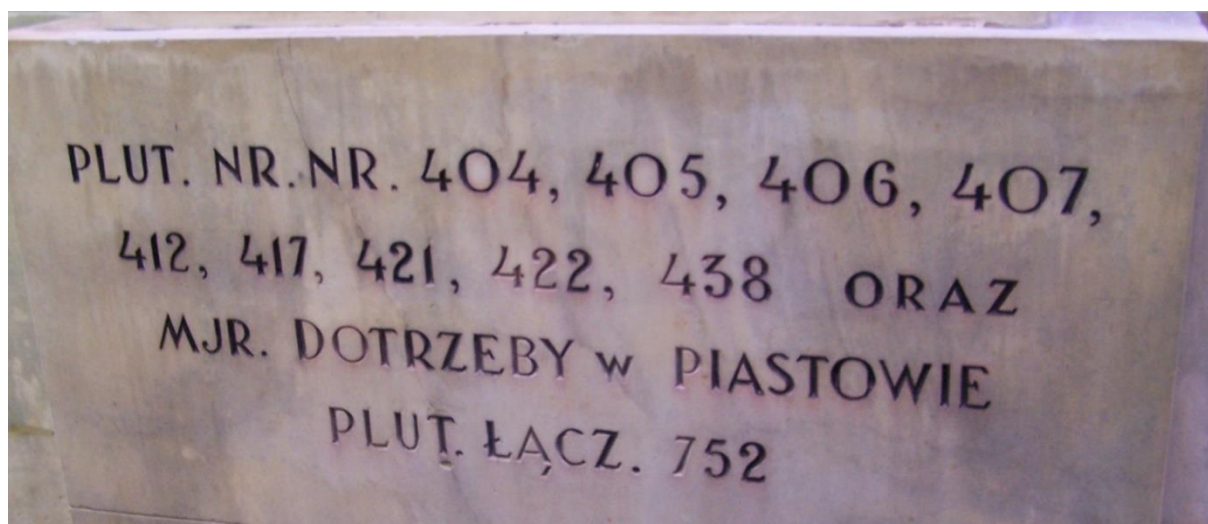

Fot. W.Majdewicz

⁸ W Piastowie działała dowodzona przez por/kapitana Jana Sadowskiego „Suzina” licząca ok. 200 żołnierzy 7 kompania „Jowisz” VI Rejonu „Helenów” VII Obwodu Armii Krajowej „Obroża”.

⁹ 207 MDH z Ursusa od 1938 roku podlegała organizacyjnie nowo utworzonemu Hufcowi ZHP Piastów.

¹⁰ Po siedemdziesięciu latach od tamtych tragicznych wydarzeń zajmował się tym tematem badając okupacyjne losy tych harcerzy i starał się nawiązać bezpośredni kontakt z żyjącymi w Piastowie rodzinami poległych pfm. Andrzej Olszek (1932-2015) z Harcerskiego Kręgu Seniorów i Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Piastowie. Autor biografów poległych mieszkańców Piastowa Kronikarz środowiska kombatanckiego.

Fot. W. Majdewicz

Z pobliskiego Ursusa na miejsce koncentracji ruszyły kolejno plutony 10 kompanii III batalionu. Pluton 1744 por. Jerzego Anczykowskiego „Hańczy” idąc wczesnym rankiem przez Reguły w kierunku Pęcic natrafił na końcową fazę starcia Niemców z oddziałami z Ochoty. Po krótkiej potyczce, pod ostrzałem ckm ze starego cmentarzyka wojennego w Pęcicach por. „Hańcza” okrążając groblami stawy rybne, zataczając duży łuk, bez strat wyminął teren obsadzony przez Niemców. W jednym źródle czytamy: „*tylko cudem przeprowadził szczęśliwie swój oddział.*”. Było to możliwe dla tego, że por. „Hańcza”, doskonale znał okolice Pęcic z odbywanych tam wielokrotnie terenowych gier harcerskich. Pluton 1744 por. „Hańczy” dotarł na miejsce koncentracji w stosunkowo niewielkim stopniu zdekompletowany, dowódca plutonu meldował przybycie 70 % początkowego stanu. Idący natrafiali na wiele przeszkód. Szli małymi grupami starając się zachować kontakt wzrokowy. Po drogach z Ursusa w kierunku do Sękocina poruszały się ustawicznie niemieckie wozy opancerzone. Drogi polne były gęsto przeczesywane niemieckimi patrolami. Znacznym zagrożeniem w tym rejonie były silnie strzeżone stanowiska reflektorów przeciwlotniczych. Na miejscu koncentracji pluton 1745 ppor. Wincentego Szymańskiego „Nika” i pluton 1746 kpt. Mariana Krawczyka „Janosa” meldowały się w 30% stanach osobowych.

Oddziały ppłk Mieczysława Sokołowskiego „Grzymały” skrwawione pod Pęcicami i Oddziały mjr „Pawła”¹¹ dowódcy VI Rejonu „Obroża” spotkały się w Lesie Sękocińskim. W niewielkim kompleksie leśnym zebrało się około 400 słabo uzbrojonych powstańców. Łączył ich wspólny cel odebranie lotniczych zrzutów broni i dalsza walka. Jednak zapowiadanych zrzutów broni nie było.

Bibliografia

Henryk Krzyczkowski *W CIENIU WARSZAWY* Inst. Wyd. PAX. Warszawa 1968. Jozef K. Wroniszewski *OCHOTA 1939-1945* Warszawa MON 1976
Z. Zaborski W. Wrotniak. Jan Cierliski, Z. Łosiewicz Chmurowa *TRWALIŚMY PRZY TOBIE WARSZAWO* Pruszków 2011
Jerzy Z. Sawicki „*OBROŻA*” Bellona 2002

¹¹ Mjr/ppłk Edmund Aleksander Krzywda – Rzewuski „Paweł”. W Powstaniu Warszawskim 1944 dowódca zgrupowania AK w Lesie Sękocińskim.

W związku ze zbliżającą się siedemdziesiątą rocznicą powołania Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego (1953-2023), rozpoczynamy prezentacje na łamach biuletynu Biwak jednostek organizacyjnych które aktywnie popularyzują turystykę pieszą .

Radosław Potrac

SZKOLNY KLUB TURYSTYCZNO– KRAJOZNAWCZY SKKT DREPTAKI

Szkolny Klub Turystyczno - Krajoznawczy Dreptaki istnieje od 18. lat. Powstał z myślą o rozszerzeniu oferty edukacyjnej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 30 im. Powstańców 1863r w ramach Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie dzięki zaangażowaniu grupy nauczycieli pragnących wesprzeć dzieci i młodzież w rozwoju swoich uzdolnień – a rodziców w rozwoju umiejętności wychowawczych – dając narzędzia i włączając ich w działania klubu – dzięki osobistemu zaangażowaniu i pomysłowi pana Radosława Potraca – członka Oddziału Stołecznego im. Aleksandra Janowskiego.

W założeniu początkowo było stworzenie formalnej grupy działającej z wykorzystaniem metodyki harcerskiej oraz uwzględnieniem metody projektów i metody globalnej, która wypełniłaby lukę tematyczną i edukacyjną na terenie dzielnicy Praga Północ - oraz w zamierzeniu na przyszłość - dałaby dzieciom umiejętności i wiedzę, na jaką nie ma czasu w szkole (choćby praca z mapą, orientacja w terenie, samoobsługa, korzystanie z narzędzi cyfrowych – gps, umiejętność korzystania z komunikacji alternatywnej, prowadzenie dzienników, notatek itd.) wraz ze zdobywaniem Odznak Turystyczno – Krajoznawczych – rozwijających zainteresowania historią, krajoznawstwem.

Początkowo spotkania odbywały się raz w miesiącu, weekendowo. Każdy spacer tematyczny połączony był ze zwiedzaniem muzeum lub innej placówki kultury – do każdego tematu przygotowana była karta pracy oraz zadania utrwalające pozyskaną wiedzę – i trwał on około 5. godzin.

Wkrótce okazało się, że istnieje zapotrzebowanie na większą liczbę akcji, więc klub – popularnie znany jako Dreptaki - zaczął organizować spotkania, spacer i imprezy dla uczniów szkoły i nie tylko. Oferta rozwinęła się o gry miejskie, projekty miejskie, współpracę z muzeami i placówkami edukacyjnymi.

Przez osiemnaście lat pracy swoim zaangażowaniem i czasem wolnym wsparli działania nauczyciele szkoły:

- pani Agnieszka Jank Soporowska,
- pani Wioletta Kłos
- pani Małgorzata Wojtaś oraz działacze Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego i pracownicy Stowarzyszenia Rodziców Dzieci z Autyzmem KRASNAL:

- pani Agnieszka Siekan
- pani Iwona Zbrzeźna.

Osobą prowadzącą – prezesem Klubu od początku jest nauczyciel - pedagog specjalny – pan Radosław Potrac – instruktor turystyki kwalifikowanej, przewodnik i przewodnik turystyki pieszej, instruktor krajoznawstwa, historyk, archeolog podwodny – sekretarz Oddziału Stołecznego im. Aleksandra Janowskiego.

Nieocenionym wsparciem pana Radka okazali się rodzice - ci, którzy byli raz lub dwa na wycieczce - wracali z innymi, i w ten sposób liczebność każdego ze spacerów rosła (najmniej ok 20 osób, najwięcej 105 osób na jednym spacerze). Dzięki ich wsparciu oraz opiece – można było rozwijać działania Klubu – zostali naturalnymi partnerami działań oraz częścią rozwijającego się projektu. Stali się częścią projektu dzięki osobistym działaniom i włączeniu do pracy przez pana Radka – który widząc w rodzicach naturalnych partnerów włączał ich w działania, dziękował im, roztaczając czasami także opiekę nad tymi, którzy takiej pomocy potrzebowali – wykorzystując doświadczenia w pracy jako kurator społeczny i pedagog ulicy.

Po niemal czterech latach działalności – od 2008 roku - poszerzono działania o współpracę z lokalnymi organizacjami, muzeami, wkrótce teren działania rozszerzył się do poziomu całej Warszawy. Dzisiaj Dreptaki stale współpracują z kilkunastoma muzeami, dla których przez ponad osiemnaście lat organizowano imprezy, eventy, gry miejskie - nieodpłatnie – uzyskując w ten sposób wsparcie w postaci również nieodpłatnych wejść z grupą do placówki.

Są to m. in.:

- Muzeum Warszawy,
- Muzeum Warszawskiej Pragi,
- Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN,
- Muzeum Niepodległości (Szucha, Pawiak, Cytadela Warszawska, Pałac Przebendowskich) – wspólna organizacja gier miejskich – Śladami Powstania Styczniowego i Bitwy Warszawskiej 1920,
- Muzeum Wojska Polskiego,
- Muzeum Powstania Warszawskiego,
- Muzeum Historii Pożarnictwa,
- Muzeum Narodowe,
- Muzeum Katyńskie,
- Muzeum Karykatury i wiele innych.

Kiedy grupa się poznała, zgrała - doświadczyła wspólnych przygód na różnych płaszczyznach - utworzył się zespół rówieśniczy - który zaczął przejmować część odpowiedzialności za działania klubu. W ten sposób wdrożony został element samorządności oraz program „Starszy brat, starsza siostra”. Uczniowie absolwenci włączają się od lat w pracę Klubu – wspierając młodszych kolegów, organizując im dodatkowe działania oraz uczestnicząc w edukacji rówieśniczej.

Opiekunowie Klubu z dziećmi włączyli się w organizację gier miejskich, opieki nad rówieśnikami, stały się “starszymi braćmi i starszymi siostrami”. W klubie wykształcili się liderzy, którzy po opuszczeniu szkoły realizowali swoje zainteresowania na kolejnych etapach edukacji. Wokół klubu powstał wianuszek organizacji i przyjaciół lokalnych i dalszych. Organizacja pracy stała się łatwiejsza, i włączyły się w nią dzieci i rodzice. Klub ma stałych uczestników, którzy przez lata uczestniczą w jego działaniach, co sprzyja stałości tych działań.

W wyniku współpracy z przedstawicielami dziecięcymi i rodzicami stworzony został system motywacji oparty na odznakach PTTK i własnych odznaczeniach - podziękowaniach, dyplomach – wpłynął on na wzrost poziomu motywacji, pomógł w budowie marki SKKT oraz przyniósł wymierne efekty w postaci budowy wsparcia na zewnątrz.

Środki na działalność Klubu pozyskiwane były przez lata na różne sposoby - od funduszy PO FIO poprzez Warszawskie Inicjatywy Edukacyjne i zbiórki wśród znajomych i przyjaciół organizowane na konkretne działania – jak choćby **Daj hamaka dla Dreptaka – Mamo, tato idę w las.**

W tym czasie klub wzbogacił się we własny sprzęt: koszulki klubowe z logo, czapeczki, własne znaczki typu button, plakietki i wszystkie te elementy, które budują markę. Reklama szeptana doprowadziła do powiększenia grupy odbiorców, a kolejne działania przyniosły bardziej wymierne sukcesy - jak choćby tytuły najlepszego SKKT na Mazowszu dwukrotnie (2014, 2015), 4 miejsce w Polsce (kiedy takie konkursy się odbywały - 2013), w końcu Odznaki Honorowej Ministerstwa Sportu i Turystyki - “Za Zasługi dla Turystyki” oraz dwukrotne certyfikaty jakości Polskiej Organizacji Turystyki i PTTK “Organizator Godny Polecenia”.

Równie wymierne okazały się sukcesy mierzalne jakościowo i ilościowo. Przez 18 lat odbyło się grubo ponad 600 imprez: spacerów, wycieczek, w których udział wzięło ponad 10 tys. osób. Powstało w tym czasie wiele opracowań metodycznych i tras turystycznych publikowanych w periodykach PTTK takich jak miesięcznik „Biwak” i wielu innych. Były to między innymi trasy:

- **historyczne:**
 - Śladami Powstania Styczniowego
 - Śladami Powstania Warszawskiego
 - Śladami Powstania Listopadowego
 - Śladami Henryka Sienkiewicza
 - Śladami Cichociemnych
 - Śladami Żołnierzy AK
 - Śladami Janusza Korczaka
 - Warszawa Wielokulturowa
- **przygodowe (krajoznawcze):**
 - Śladami Tajemnic Pragi
 - Śladami Św Mikołaja
 - Śladami Parków Warszawy
 - Śladami Tajemnic Warszawy
 - Śladami Wielkich Kobiet Warszawy

i wiele innych wynikających z aktualnych potrzeb i zainteresowań.

Klub współorganizował wiele wydarzeń na poziomie dzielnicy, miasta i województwa - Rok Korczaka - 2013, 150 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego (we współpracy z ZG PTTK i Kancelarią Prezydenta RP), 100 rocznicę odzyskania niepodległości (Na szlakach Niepodległości) i inne.

Zorganizował też wiele gier miejskich tematycznie powiązanych z Powstaniem Styczniowym (patronem szkoły), Powstaniem Warszawskim (kontakt z

Powstańcami Warszawskimi i współpraca stała z Muzeum Powstania Warszawskiego), Pragą Północ (gry miejskie związane z katowniami i działaniami NKWD po 1944 r.), Bitwą Warszawską 1920 r (we współpracy z Biblioteką Publiczną na Pradze Północ) i wiele innych - jak choćby gry miejskie ukazujące ciekawostki Pragi Północ we współpracy z najbardziej znanymi punktami lokalnej aktywności (biblioteka miejska, PSM Michałów, Muzeum Pragi i inne).

To co zasługuje na szczególne podkreślenie to fakt udziału w działaniach Klubu osób z niepełnosprawnością – blisko 30 procent uczestników działań, to osoby zmagające się na co dzień z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, zespołem Downa. Każde z działań – wycieczki, są dostosowane do wieku uczestników (od 0 – 18 lat i starszych) oraz ich sprawności. Każda wyprawa jest dostosowana i przygotowana tematycznie do różnych grup wiekowych i możliwości dzieci – dzięki zapisom i współpracy z rodzicami – pan Radek przygotowuje spaceru pod kątem przewidywanych potrzeb.

Pośród działań klubu najciekawsze wydają się projekty:

- wycieczki tematyczne historyczne (projekt wieloletni),
- starszy brat, starsza siostra (edukacja rówieśnicza – polegająca na pracy z absolwentami, którzy przejmują rolę opiekunów, przewodników i uczą się zawodu – poszerzając pasje i umiejętności podczas nadzorowanej pracy z młodszymi),
- Muzeum Dwudniowe – Dreptaki od 5 lat są organizatorem projektu polegającego na przygotowaniu przez dzieci dla dzieci muzeum tematycznego – przybliżającego temat wybranego okresu historycznego – było Powstanie Warszawskie, II Wojna Światowa, Bitwa Warszawska 1920r, Powstanie Styczniowe 1863 r., Średniowiecze. Uczniowie sami wybierają temat, pozyskują wiedzę z wybranego zakresu, aranżują przestrzeń wystawową i edukacyjną – a następnie przekazują wiedzę młodszym kolegom w sposób praktyczny – muzea dwudniowe są wyjątkowym doświadczeniem edukacji rówieśniczej,
- Strażnik Pamięci Cmentarza Powstańców Warszawy – podczas zdobywania odznak i tytułów – uczniowie – dzieci związane z SKKT Dreptaki zdobyły informacje po przejrzaniu dziesiątków archiwów o funkcjonowaniu na terenie szkoły punktu selekcji ludności żydowskiej (po założeniu getta w Warszawie – źródło – Makower), odszukały i upamiętniły miejsce pochówku dwóch sanitariuszy z Placówki PCK działającej na terenie szkoły, którzy zginęli podczas odgruzowania domu przy ul. Wileńskiej w czasie, gdy po drugiej stronie trwało wciąż Powstanie Warszawskie. Tutaj dzieci nawiązały kontakt z Powstańcami Warszawskimi i pełnią w ramach wolontariatu działania wspólne z Domem Powstania Warszawskiego na Nowolipiu 22.
- Dreptakowe Podróże Małe i Duże – Mamo, tato idę w LAS – akcja zbiórki środków na hamaki dla dzieci uczestniczących w działaniach – jako forma edukacji w zakresie zrównoważonej turystyki i współpracy z Lasami Państwowymi – budowa partnera strategicznego,
- koordynacja działań w ramach projektów miejskich: Akcja Żonkile w latach 2018-2022 (upamiętnienie rocznicy wybuchu powstania w getcie żydowskim), Varsavianistyczna Szkoła – Lokalny Ośrodek Edukacji Varsavianistycznej TPW, Urodziny Warszawy, Urodziny Pragi – spaceru tematyczne, Drzewa dla Klimatu – Milion Drzew dla Warszawy,
- organizacja zbiórki żywności i konfekcji zwierzęcej, smyczy, szelek, kontenerów, misek – i prowadzenie dyżurów wspierających Ukraińców uchodzących przed wojną w kraju – zebrano ponad tonę darów wspierając punkty pomocowe na Dworcu Wschodnim, opiekując się grupą kolegów i koleżanek w szkole,

- oznaczanie na Pradze Północ miejsc mających pozostać pokestopami w grze Pokemon GO – nominowano 12 punktów na Pradze Pn (kapliczki, budynki – zabytki) – zdobywając głosy społeczności Wayfarer do ich uznania i promocji w ten sposób historii i walorów Pragi Północ,

- opieka nad kwaterą Powstańców Styczniowych na Cmentarzu Powązki Wojskowe – projekt zbiórek finansowych na remont kwater, wymianę słupków i krawężników, restauracji tablic,

- objęcie patronatem ogólnopolskiej akcji Tydzień Uczniowskiej Supermocy – obok CDN, Głosu Nauczycielskiego i innych instytucji edukacyjnych – nagłaśniającej potrzebę dostrzegania i rozwoju talentów i skrzydeł u dzieci i młodzieży,

- posadzenie Dębu Pamięci w Ossowie, w otulinie Muzeum Bitwy Ossowskiej podczas zlotu w setną rocznicę Bitwy Warszawskiej,

- udział w projekcie IPN – Dokumentaliści Zbrodni – oraz stworzenie autorskiego projektu dokumentacji miejsc związanych z okresem zbrodni komunistycznych.

Uczniowie – członkowie SKKT – zdobyli wiele wyróżnień, pośród których największe to:

- zwycięstwo w konkursie wojewódzkim „Poznajemy Ojcowiznę” w roku 2020,

- udział w zespołach zdobywających dwa pierwsze miejsca w konkursie WawaCraft – 2021 – EkoWawaCraft – EkoSzmulki, 2022 – HistoWawaCraft – Cytadela Warszawska

- nagroda w konkursie Drzewa dla Klimatu – Milion drzew dla Warszawy – najlepsza inicjatywa 2019, 2020, 2021

- odznaki i tytuły Strażników Pamięci Cmentarza Powstańców Warszawy – wręczanych przez Wandę Traczyk – Stawską podczas uroczystości (2018, 2022)

SKKT Dreptaki był także współtwórcą odznaki krajoznawczej Śladami Harcerskiego Batalionu AK Wigry.

Fot. Archiwum Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczy Dreptaki.

Fot. Archiwum Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczy Dreptaki.

Fot. Archiwum Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczy Dreptaki.

Fot. Archiwum Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczy Dreptaki.

Fot. Archiwum Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczy Dreptaki.

Uważamy, że inicjatywa trwająca już 18 lat, rozpoznawalna w całym kraju
– jako działalność wzorcowa jeśli chodzi o funkcjonowanie SKKT i HKT (Szkolny Klub Turystyczno – Krajoznawczy, Harcerski Klub Turystyczny), mająca własną markę
– jest dobrym przykładem inicjatywy nauczycieli, dzieci i rodziców – oraz działania zaangażowanych opiekunów.

Odznaki Szkolnego Klubu Turystyczno- Krajoznawczego PTTK DREPTAKI.

Pomysłodawcą i inicjatorem wydania odznak był Radosław Potrac twórca i prezes Klubu. Odznaka - logo Klubu DREPTAKI stosowane również w formie nadruku na koszulkach. Odznaka pamiątkowa wydana z okazji 15-lecia Klubu PTTK „DREPTAKI” w 2019 r. Trzystopniowy Honorowy Medal SKKT „DREPTAKI”. Nadawany w formie wyróżnienia osobom wspierającym działalność Klubu.

O Dreptakach można przeczytać tutaj:

<https://dreptaki.wixsite.com/skktdreptaki/witaj>

<https://www.facebook.com/PTTKDREPTAKI>

<https://dreptaki.wixsite.com/rodzinnikwarszawski>

XIX RAJD PĘCICKI

W jesiennym chłodziu 29 września 2022 roku miał miejsce długo wyczekiwany, już 19. Rajd Pęcicki, organizowany przez nauczycieli z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi. Wydarzenie to, które jest tradycją naszej szkoły, ma na celu uczczenie pamięci żołnierzy Armii Krajowej należących do IV obwodu „Ochota”, którzy zginęli w Bitwie pod Pęcicami 2 sierpnia 1944 roku. Od wielu lat sam rajd Pęcicki, jak i imprezy towarzyszące, odbywa się pod patronatem Wójta Gminy Michałowice - tak było również w tym roku.

O godzinie 8.00 uczniowie wszystkich klas 7 i 8 zebrali się przed budynkiem naszej szkoły. Rajd organizowali, jak co roku, nauczyciele: Pani Elżbieta Gąsior, Pani Beata Wiszniewska oraz Pan Tomasz Matuszewski, z pomocą Pani Anny Adamczewskiej i Pani Małgorzaty Rec.

Rajdowo - powstańcze stroje większości uczniów podkreślały atmosferę uroczystości. Część z nich założyła na ramię biało - czerwone opaski, a wybrane osoby niosły transparenty, przygotowane w ramach patronatu przez Urząd Gminy Michałowice, z odpowiednimi hasłami oraz symbolem Polski Walczącej.

O godz. 8.20 wyruszyliśmy w drogę. Trasa prowadziła przez Las Komorowski oraz ulicami Komorowa i Pęcic. Ze względów bezpieczeństwa przemarsz był zabezpieczony przez patrol policji. Ponieważ trasa była dosyć długa, około godziny 9.20 organizatorzy ogłosili krótką przerwę na odpoczynek i posiłek przy malowniczym Zalewie Komorowskim. Przed godziną 11.00 dotarliśmy pod Pomnik Mauzoleum w Pęcicach. Na miejscu stawili się również absolwenci naszej szkoły oraz uczniowie szkół podstawowych w Komorowie i Michałowicach.

Podczas uroczystości przy mogile Powstańców obecni byli: Pani Małgorzata Pachecka - Wójt Gminy Michałowice, Pani Jadwiga Jodłowska - dyrektor naszej szkoły, Pani Agnieszka Raczyńska-Bigaj- wicedyrektor, Pan Edward Kozłowski -wiceprzewodniczący Rady Gminy, Pani Elżbieta Biczuk - radna Gminy, Pani Małgorzata Brejnak - przedstawicielka CUW, Pani Aleksandra Sobiesak i Pani Anna Szczepaniak - wiceprzewodniczące Rady Rodziców, dyrektorzy, wicedyrektorzy i nauczyciele szkół w Komorowie i Michałowicach, Pan Piotr Koprzywa - Fundacja Dwór Polski, Pan Robert Marciniak - dyrektor Zespołu Szkół Nr 26 w Warszawie.

Tradycyjnie wśród przybyłych znaleźli się Goście związani z organizacją „Rajdu po Kamienistej Drodze”: Pan Jan Piwnik – Prezes Klubu PTTK „Varsovia” organizator „Rajdu po Kamienistej Drodze”, Pan Jerzy Pamrów - wieloletni Prezes Klubu PTTK „Varsovia”, współorganizator „Rajdu po Kamienistej Drodze”, Pan Włodzimierz Majdewicz - współorganizator „Rajdu po Kamienistej Drodze”, społeczny projektant plakietek, medali i znaczków rajdów do Pęcic. Szczególnie cieszy obecność absolwentów naszej szkoły, wśród nich Kacpra Gawina – kadeta Zespołu Szkół Mundurowo- Technicznych w Ostrowie, jednocześnie strzelca Związku Strzeleckiego Niepodległość. Wartę przy mogile Powstańców trzymali razem z nim: starszy kapral Andrzej Steinberg, strzelec Emilia Hołuj.

Uroczystość rozpoczęła się od wprowadzenia sztandarów szkół i odśpiewania hymnu państwowego, po czym wytypowane osoby złożyły kwiaty i zapaliły znicze pod tablicą pamiątkową z nazwiskami poległych.

Po powitaniu zgromadzonych przez Panią dyrektor Jadwigę Jodłowską, ksiądz Jan Lech ze szkoły w Nowej Wsi odmówił modlitwę za ofiary Boju pod Pęcicami. Pani Małgorzata Pachecka, Wójt Gminy Michałowice, w swojej wzruszającej mowie odniosła się do - oby zamkniętej raz na zawsze - tragicznej historii poległych w Pęcicach.

Historię naszych rajdów i imprez towarzyszących, a także informacje na temat Klubu PTTK „Varsovia” przedstawił Pan Jan Piwnik – obecny prezes. W tym roku w imieniu wyróżnionych medalami pamiątkowymi „Orzeł Pęcicki”, Pani Mirosławy i Pana Ryszarda Ornowiczów - działaczy Klubu PTTK „Varsovia” , z rąk Pani Wójt odebrali je przedstawiciele Klubu „Varsovia”.

Po wystąpieniach odbyło się wręczenie nagród dla wyróżnionych osób w Międzyszkolnym Konkursie Literacko - Plastycznym „Ci, co zginęli w walce...”, organizowanym co roku przez Panią Beatę Wiszniewską. W kategorii literackiej I miejsce – Nagrodę Wójta Gminy Michałowice zdobyła Weronika Wrzos, II miejsce przypadło Michałowi Jeżowi, a III – Hannie Mojeckiej, wszyscy to uczniowie naszej szkoły. Wyróżnieni w kategorii literackiej to: Olgierd Skubis, Karol Żak – ze szkoły w Michałowicach, oraz Maria Czerepińska z Nowej Wsi. W kategorii plastycznej uhonorowano uczennice z Nowej Wsi. Są to: I miejsce, Nagroda Wójta Gminy Michałowice - Wiktoria Ślepokura, II miejsce - Aniela Filimon, III miejsce - Julia Rokita, wyróżnienia: Weronika Wrzos, Emilia Wudarczyk, Aleksandra Banach.

Nowością od zeszłego roku jest przyznawanie nagród w obu kategoriach przez Fundację *Dwór Polski*. Tym razem laureatki to: Weronika Wrzos w kategorii plastycznej oraz Maria Czerepińska w kategorii literackiej.

Miłym akcentem było wykonanie utworu „Dziś idę walczyć mamó” przez uczniów szkoły w Nowej Wsi - Antoninę Rak, Jakuba Maliszewskiego i Hannę Mojecką, oraz piosenka „Warszawskie dzieci” w wykonaniu Zofii Jury i Hanny Mojeckiej.

Przedstawiciele uczniów z Komorowa przygotowani przez Pana Daniela Wolborskiego, nauczyciela historii, przybliżyli uczestnikom ważne postacie z rodziny Grocholskich, a piosenki w wykonaniu uczennic ze szkoły w Michałowicach, przygotowanych przez Pana Kamila Połodziuka, nauczyciela historii, umiliły czas uroczystości.

Zaprezentowane zostały również wyniki Gry Terenowej „Pęcice '44” organizowanej w naszej szkole przez Panią Annę Adamczewską i Pana Tomasza Matuszewskiego. Nagrodzeni zostali Bartłomiej Gryzik oraz Michał Jeż.

Pod koniec części oficjalnej delegacja uczniów z Panią Elżbietą Gąsior udała się do kościoła św. Apostołów Piotra i Pawła, żeby złożyć hołd śp. Pani Krystynie Serwaczak¹² – strażniczce pamięci „Orląt Pęcickich”.

Na zakończenie wydarzenia organizatorzy wraz ze strażakami Ochotniczej Straży Pożarnej z Nowej Wsi tradycyjnie przygotowali dla uczestników plenerowy poczęstunek, na który składała się pyszna grochówka, gorąca herbata oraz bułki. Uczniowie mogli posilić się także własnym prowiantem. Po godzinie 14.00 wszystkie klasy wróciły autokarami do swoich szkół.

XIX Rajd Pęcicki jak co roku przywołuje żywe wspomnienia tamtych tragicznych dni, które nigdy nie powinny zostać zapomniane. Wszystkim uczestnikom serdecznie dziękujemy za tegoroczne chwile refleksji i cieszymy się na kolejny XX Jubileuszowy Rajd Pęcicki, który już dziś napawa nas dumą.

Zapraszamy za rok!

W imieniu organizatorów

Maja Graczyk 8a

Beata Wiszniewska

¹² **Krystyna Serwaczak (1930-2016)** –Lwowska Harcerka , Zasłużona działaczka Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie, Przewodnik Turystyki Pieszej nr 97/II, Honorowy Przewodnik Turystyki Pieszej. W 1966 r. należała do grona założycieli Klubu Turystyczno-Krajoznawczego PTTK „Varsovia” i przez kilka kolejnych dekad pełniła funkcję jego prezesa. Inicjatorka i wieloletni komandor Rajdów „Po kamienistej drodze” do Pęcic. W dniu 5 sierpnia 2017 r. w trakcie 52 Rajdu PTTK „Po kamienistej Drodze” w kościele parafialnym p w. Piotra i Pawła w Pęcicach odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą Krystynie Serwaczak.

Fot. Daniel Wolborski

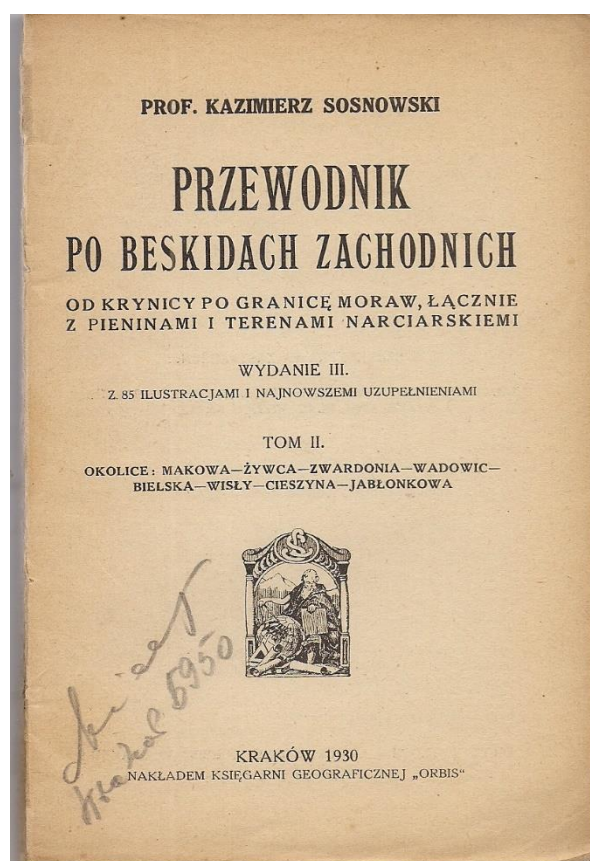
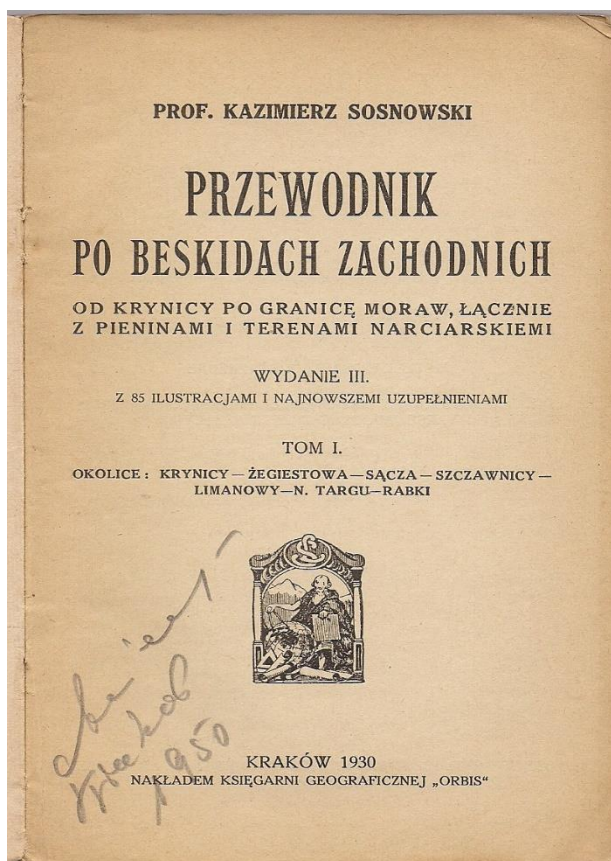
Fot. Daniel Wolborski

SZUFLADA KOLEKCJONERA

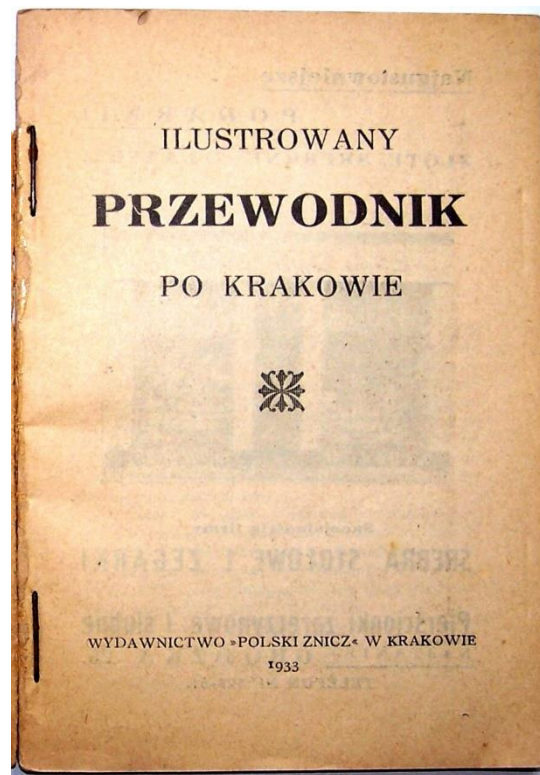
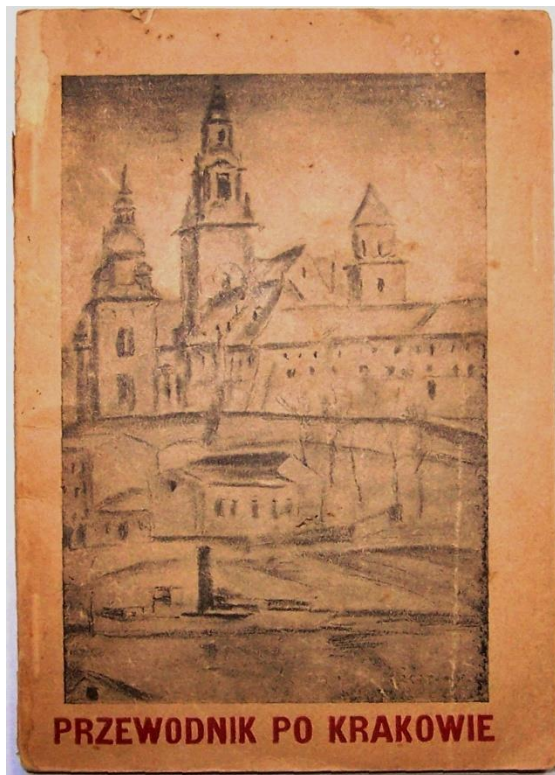
Prezentujemy unikalny zbiór przewodników turystycznych z okresu międzywojennego najstarszy z nich wydano w 1919 roku. W zbiorze tym odrębna grupą jest zestaw wydanych współcześnie ciekawych reprintów, uwagę zwraca ich piękna szata edytorska

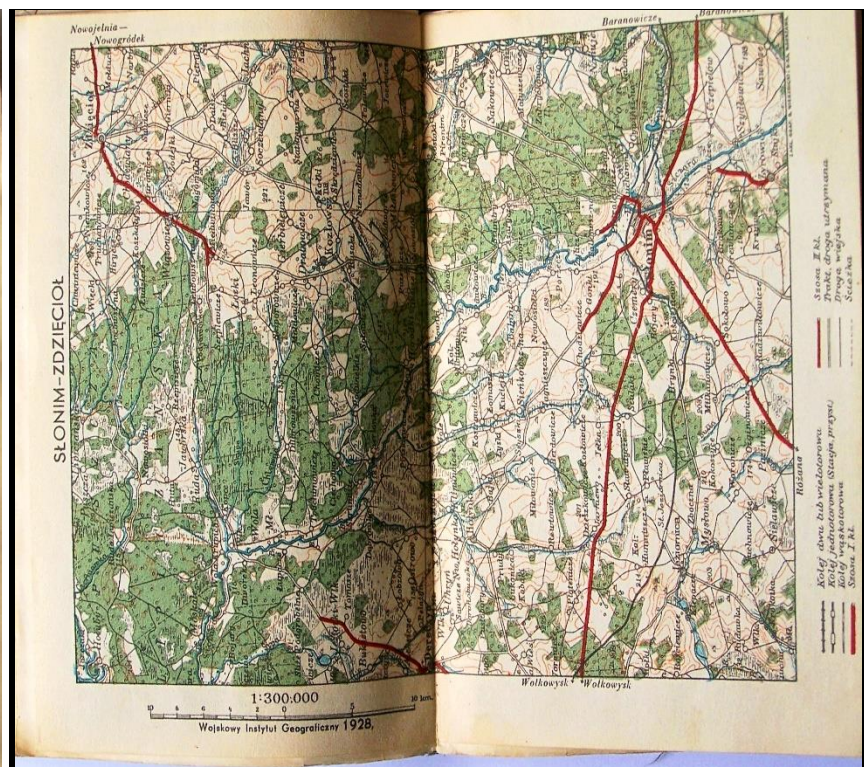
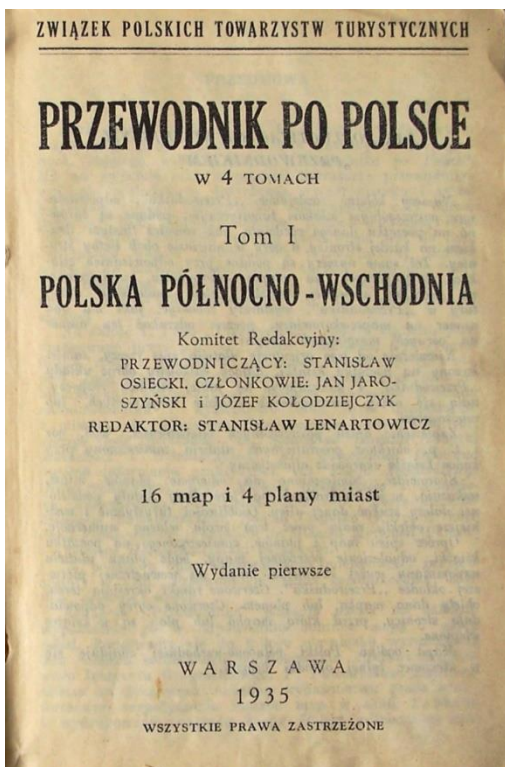
Przewodnik po Bielanach pod Warszawą
Wydała Drukarnia B. Grabowskiego. Broszura. Warszawa 1919.

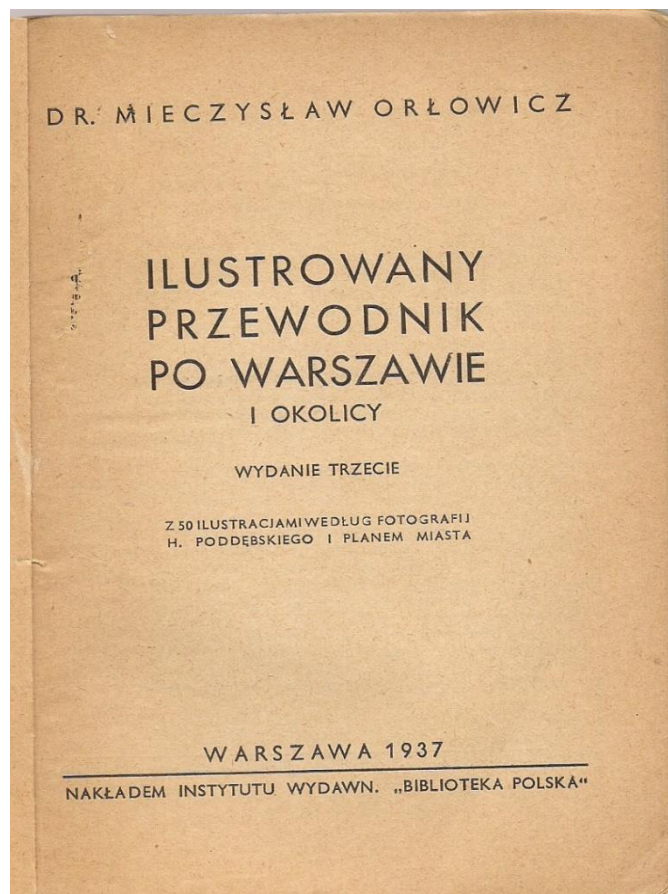
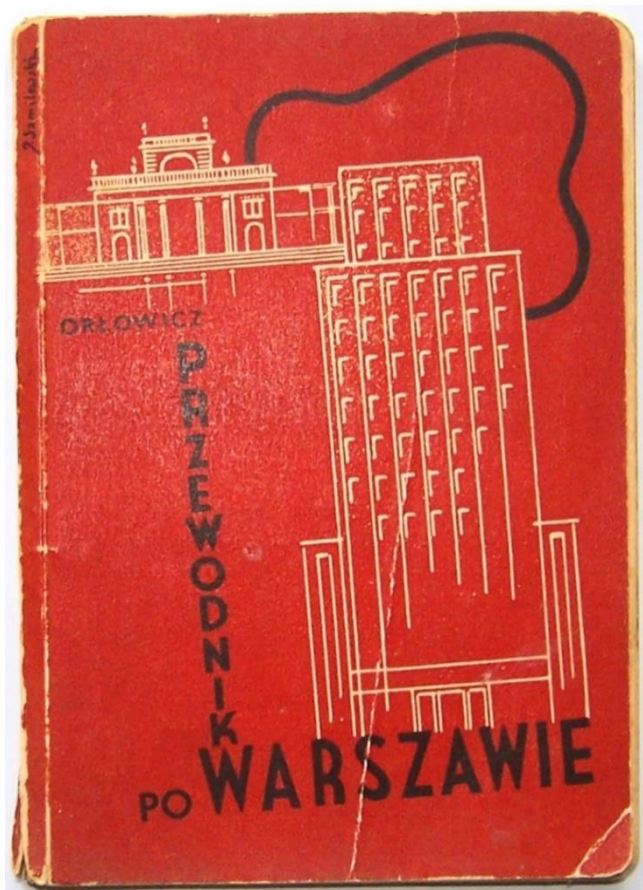
Przewodnik po Beskidach Zachodnich z terenami nartciarskimi.
autorstwa prof. Kazimierza Sosnowskiego. Tom I. II Wydany nakładem Księgarni Geograficznej „Orbis”
w Krakowie w 1930 r.

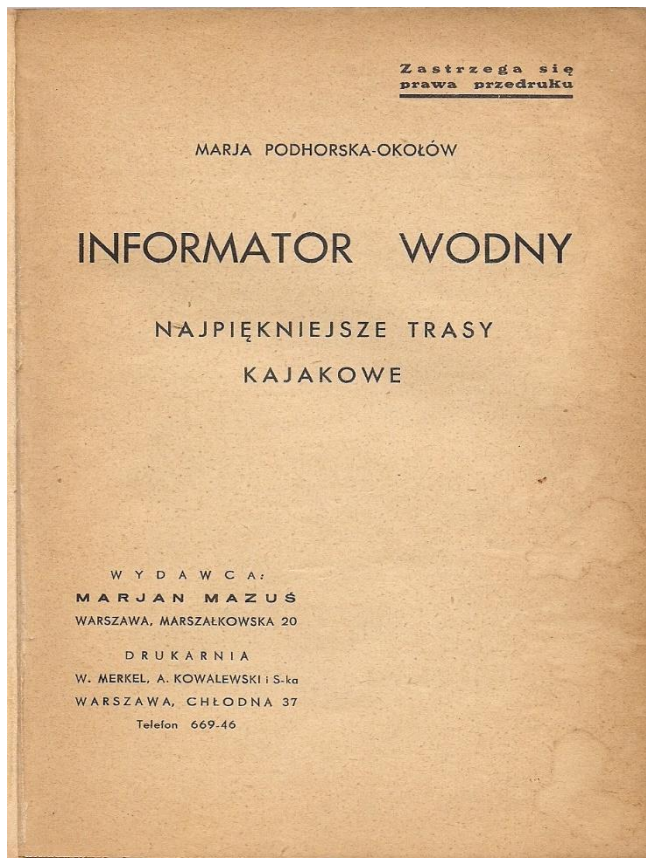
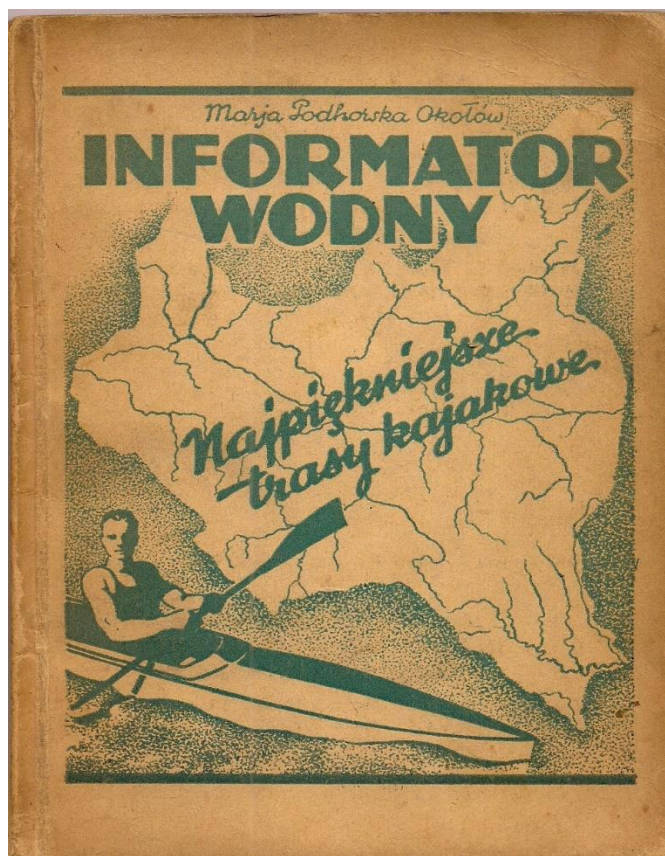
Ilustrowany Przewodnik po Krakowie. Wydawnictwo „Polski Znicz”. Kraków 1933.

Czterotomowy **Przewodnik po Polsce** z szesnastoma barwnymi mapami Wojskowego Instytutu Geograficznego, wydany przez Związek Polskich Towarzystw Turystycznych pod redakcją **Stanisława Lenartowicza**. Autorami tekstów byli wybitni krajoznawcy, **Stanisław Osiecki, Jan Jaroszyński, Józef Kołodziejczyk**. Warszawa 1935 r.

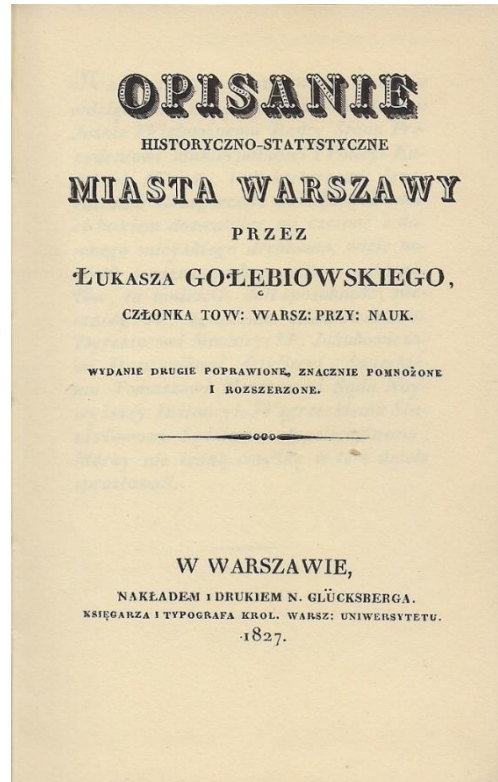
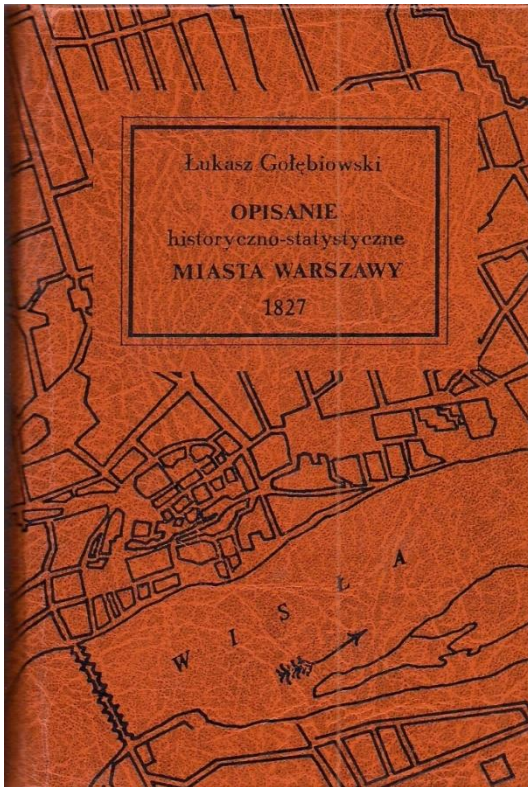

Ilustrowany Przewodnik po Warszawie i okolicy. Autor tekstu dr Mieczysław Orłowicz. Fotografie Henryk Poddębki. Nakładem Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska” Warszawa 1937

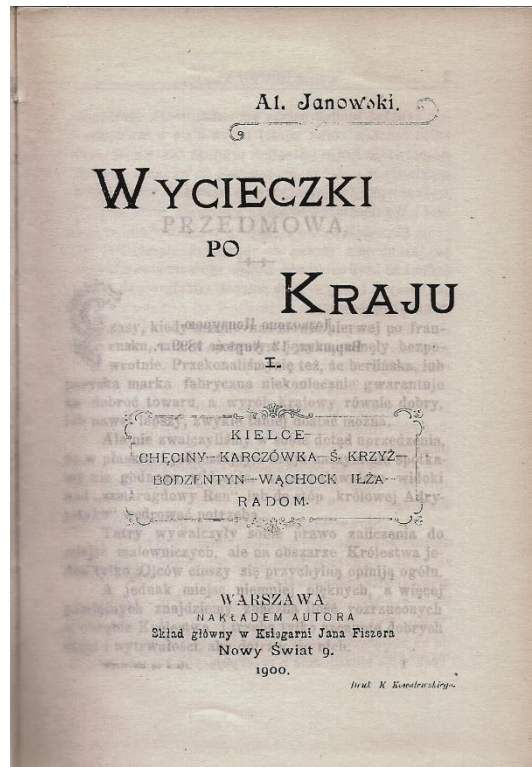
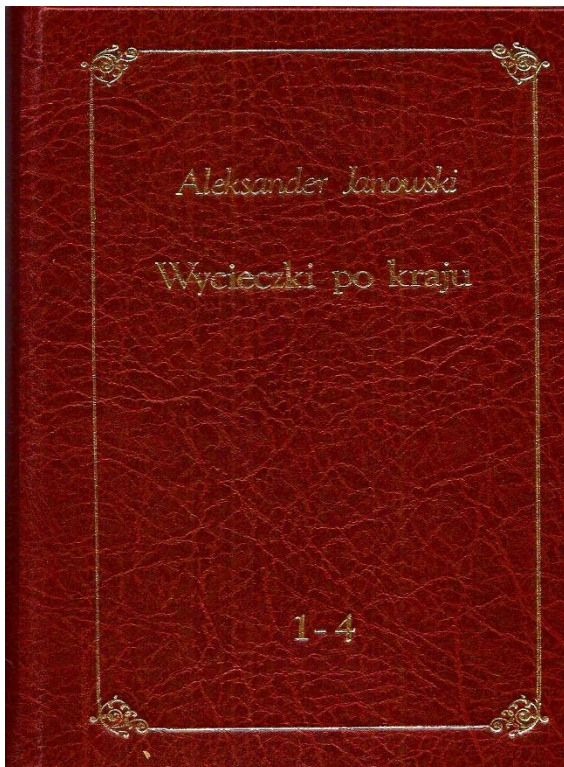

„Informator wodny” Najpiękniejsze trasy kajakowe. Maja Podhorska Okołów. Wydawnictwo Marian Mazuś. Warszawa 1936

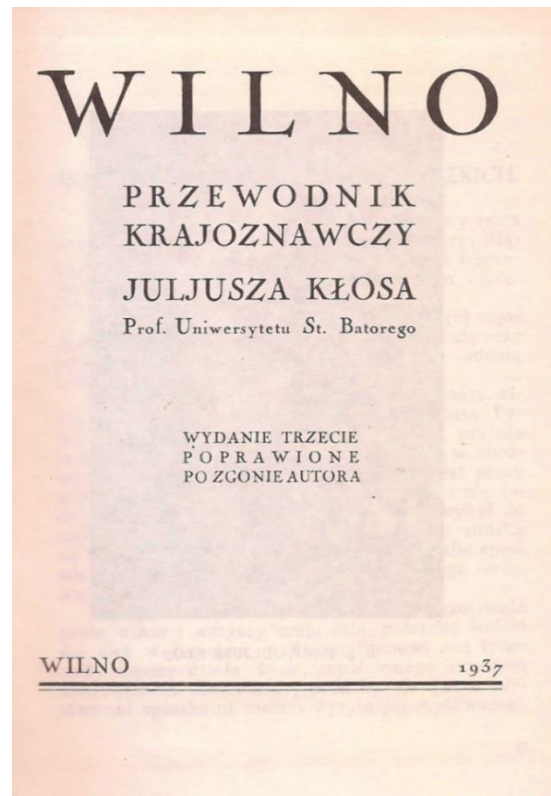
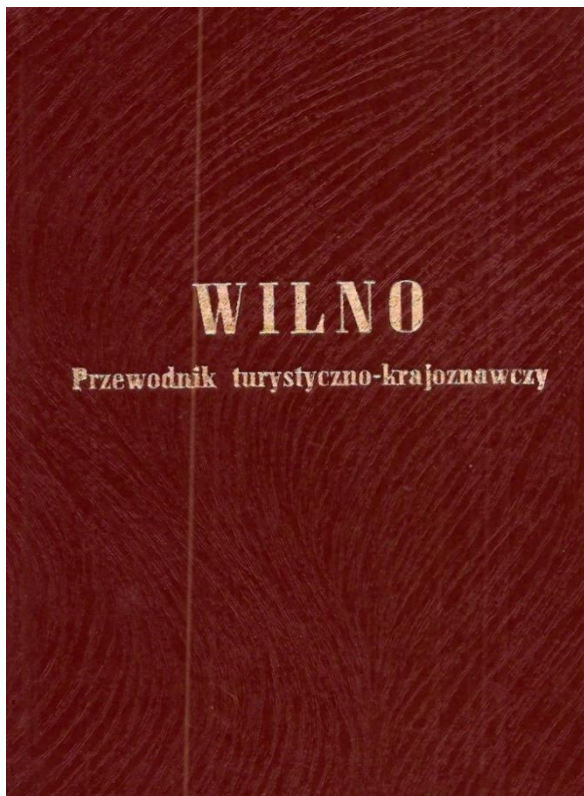
REPRINTY

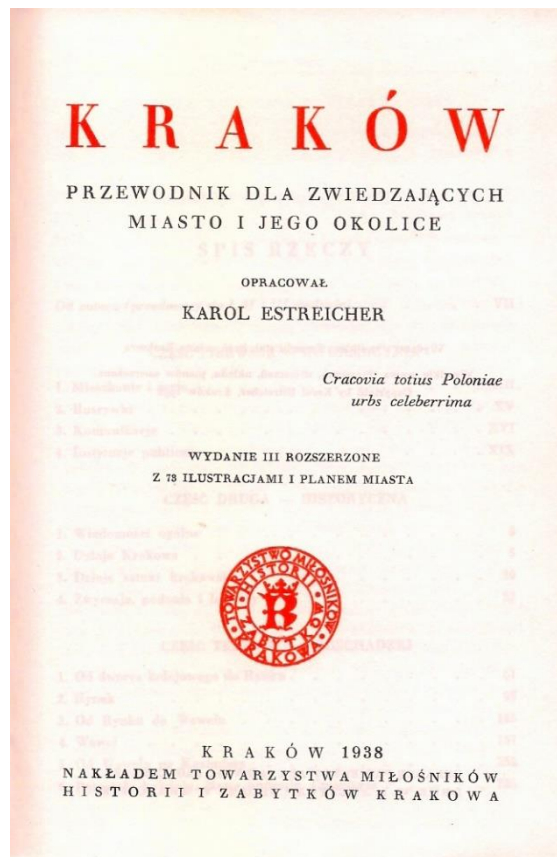
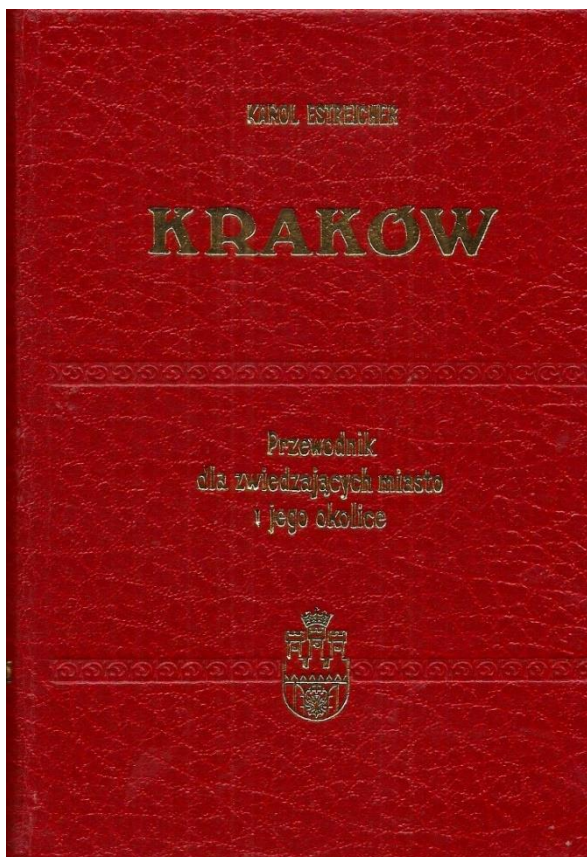
Opisane historyczno-statystyczne miasta Warszawy. Tomasz Gołębowski. Warszawa 1827.
Przedruk techniką fotoofsetową Zakłady Graficzne Domu Słowa Polskiego.
Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe Warszawa 1979

Wycieczki po Kraju. Aleksander Janowski. Nakładem autora.
Skład główny Księgarni Jana Fiszera Warszawa 1900.
Przedruk techniką fotoofsetową Lubelskie Zakłady Graficzne.
Wydawnictwo Artystyczne Filmowe Warszawa 1987

WILNO Przewodnik krajoznawczy Juliusza Kłosa prof. Uniuwersytetu St.Batorego 1937
Przedruk techniką fotoofsetową Prasowe Zakłady Graficzne w Ciechanowie.

KRAKÓW Przewodnik dla zwiedzających miasto i jego okolice. Opracował Karfol Estraeicher.
Kraków 1938 Nakładem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa
Przedruk techniką fotoofsetową Łódzkie Zakłady Graficzne Krajowa Agencja Wydawnicza 1989

List z Poniatowej

Piotr Kowalski Poniatowa

W ostatnim, tj. 22 numerze BIWAKA, możemy prześledzić historię Stołecznego PTTK-u. Świetny skądinąd tekst autorstwa Włodzimierza Majdewicza, wzbogacony jest „starymi” fotografiami. Z rozrzewnieniem możemy zobaczyć, jak wyglądały stroje turystyczne oraz sprzęt, np. plecaki, namioty itp. Ale na pierwszy plan wybija się radość, uśmiech na twarzach uczestników tamtych rajdów, a także masowy charakter imprez.

Autor dodatkowo okraślił tekst wizerunkami odznak imprez turystycznych. Z pewną nieśmiałością, jako skromny zbieracz pamiątek petetekowskich, chciałbym pokusić się o drobne uzupełnienie wspomnianego tekstu. Czytamy w nim, że Stołeczna drużyna wzięła udział w II Ogólnopolskim Rajdzie Pieszym na Pomorzu Zachodnim. A tak wyglądała odznaka z tego rajdu.

Podobny

motyw zastosowano na plakietce/naszywce wydrukowanej na płótnie.

Kolejną imprezą, z udziałem turystów warszawskich, z tego cyklu był VI Ogólnopolski Rajd Pieszy. Rajd ten odbył się na terenie Pojezierza Suwalsko – Augustowskiego i był połączony ze Złotem Turystów w Augustowie. Zdjęcie poniżej przedstawia starannie wykonaną, w emalii piecowej, ładną odznakę z tego Złotu.

Ostatnią opisaną przez Pana Majdewicza, imprezą z serii Ogólnopolskich Rajdów Pieszych był jubileuszowy 10-ty Rajd „Mazowsze 1962”

Odznaka X Jubileuszowego Ogólnopolskiego Rajdu Pieszego.

A później było jeszcze dziewięć kolejnych edycji tego centralnego rajdu i na dwudziestym się skończyło. Wróćmy jednak do imprez warszawskich.

W roku 1956 zorganizowano międzyokręgowy Rajd Pieszy - Skierniewice. Maj 1956. Autor pokazał nam pamiątkę z tej imprezy, ja w swojej szufladzie znalazłem w pełni emaliowaną wersję tej odznaki.

Podobnie ma się rzecz, jeśli chodzi o Złot Turystów Stolicy. W tekście Pana Włodzimierza widzimy dwie wersje odznaki pamiątkowej. Pierwsza bez emalii, druga częściowo emaliowana. A ja chciałbym dodać trzecią: w pełni emaliowaną.

Jedną z piękniejszych warszawskich (mazowieckich) odznak turystycznych jest niewątpliwie odznaka z IV Rajdu Księgarzy. Według mnie impreza ta odbywała się w dn. 12-13 maja 1956 roku. Niestety nic mi nie wiadomo o kolejnych edycjach tego rajdu. Na ilustracji widzimy odznakę przedstawiającą profil „twarzy” łosia na niebieskim tle. Posiadam tę odznakę, z tą różnicą, że tło jest zielone!

Z innych „warszawskich” odznak mam w moich zbiorach prezentowaną już na łamach BIWAKA, odznakę z 15-lecia Okręgu Mazowieckiego.

Oraz dwie odznaki z motywem Syrenki.

Pierwsza: „Za zasługi” Oddziału Stołecznego, również była prezentowana w BIWAKU i ostatnia: 20-lecie Koła Przewodników Warszawskich. Zapinana na szpilkę, dość sporych rozmiarów – 25 na 35 mm, wykonana podobnie jak pierwsza opisana przeze mnie, na ciemnej blaszce, techniką fototrawienia.

I to już wszystko z mojej strony. Panu Włodzimierzowi Majdewiczowi gratuluję fajnego tekstu, a starszych kolegów zachęcam do dopisywania dalszego ciągu.

PS. Wszystkie przedstawione odznaki pochodzą ze zbioru autora.

